

ИНГ-ПРО ПРОПИСИ У ПРАКСИ

propisi.net

септембар 2025 / број 156 **9/2025**

Привремене мере у грађанским поступцима – први део

- ▶ Извршење на непокретностима – други део
- ▶ Неосновано обогаћење суда за износ наплаћене судске таксе
- ▶ Здравствени проблеми и (не)могућност даљег радног ангажовања запосленог
- ▶ Заштита узбуњивача код послодавца
- ▶ Задржавање малолетника у прекршајном поступку
- ▶ Планска експропријација непокретности – право власника непокретности на новчану накнаду, с детаљним освртом на судску праксу
- ▶ Утврђивање и спречавање дискриминације у области рада
- ▶ Накнада трошкова, отпремнина, јубиларна награда и солидарна помоћ за запослене у здравству

Србија - Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТРА ЗА ВРГУ О ДИВНИХ КОРИСНИЦИМА
 0800 111 111

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:

Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:

Ана Фулетин

Сарадници:

Вера Кусовац
Владимир Живанкић
Драгана Марчетић
Душан Рајаковић
Жељко Албанезе
Ивана Живковић
Јована Јовановић
Маја Глушчевић
Снежана Марјановић

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашић

Штампа:

Digital art, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.]
- Год. 3, бр. 25 (окт. 2014). - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

Привремене мере представљају институт који је добро познат у домаћем грађанском праву, а служи обезбеђењу потраживања до правоснажног окончања неког од грађанских поступака. У септембарском броју започета је серија текстова о том битном институту грађанског и извршног поступка у којима се указује на основне дилеме и владајуће тумачење законских одредби.

У Закону о извршењу и обезбеђењу прописана су два метода продаје непокретности – усмено јавно надметање и непосредна погодба, па је други део текста о продаји непокретности у извршном поступку посвећен наведеним начинима продаје.

У законима нису увек у потпуности дефинисане све ситуације које могу да настану у пракси, што је случај с тзв. планском експропријацијом непокретности, која постоји у ситуацијама када су непокретности планом генералне регулације и планом детаљне регулације предвиђене за јавне намене, али у односу на исте није донет акт о експропријацији, при чему је право својине власника непокретности ограничено. У овом броју детаљно је анализирана постојећа судска пракса која се на планску експропријацију непокретности односи.

У оквиру рубрике „Радно право“ указано је на то како да се препознају различити облици дискриминације на раду, уз примере из судске праксе у којима је суд утврдио да дискриминација постоји, али и примере када је утврдио да у одређеним понашањима нема дискриминације. У истој рубрици налази се и анализа последица губитка или смањења радне способности, као и питања како заштити узбуђиваче код послодаваца, а размотрене су и одређене специфичности радних односа у здравственим установама.

У рубрици „Кривично и прекршајно право“ размотрена су битна питања која су се појавила у пракси – да ли има законског основа да се малолетник приведе прекршајном суду, да ли тај малолетник може да буде задржан пре покретања судског поступка и ако може, ко га задржава и под којим условима, а ако га полиција приведе, да ли и под којим условима прекршајни суд може да му одреди задржавање.

Разлике у платама међу половима рађају неједнакости у друштву које озбиљно нарушавају његов напредак, па је зато текст у рубрици „Поводом“ посвећен Међународном дану једнаких плата, који се обележава 18. септембра, тј. подсећању на прописе, акције и захтеве да се поменуте разлике минимализују. У рубрици „Кад језик пресуди“ настављена је прича о интердисциплинарности у форензичкој лабораторији, односно сарадњи лингвистике с другим наукама, с тим што је у овом броју фокус на заједничком раду психолога и лингвисте на конкретним случајевима.

Поред наведених, ту су и остали врло актуелни текстови у поменутим, али и другим рубрикама, као и наше сталне рубрике „Портал читалаца“ и „Регистар прописа донетих између два броја“.

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* – ПРОПИСИ У ПРАКСИ отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл Редакције часописа redakcija@legeartis.rs

Пратите нас:

- www.legeartis.rs
- www.propisi.net
- www.ingpro.rs
- www.facebook.com/IngProLegeArtis

Зашто баш PROPISI.NET?

- ▶ Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- ▶ Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- ▶ Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- ▶ Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- ▶ Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- ▶ Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- ▶ Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- ▶ Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- ▶ Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- ▶ Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- ▶ Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- ▶ Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- ▶ Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

У овом броју...

ГРАЂАНСКО ПРАВО

- 4** Привремене мере у грађанским поступцима – први део
- 16** Извршење на непокретностима – други део
- 22** Планска експропријација непокретности – право власника непокретности на новчану накнаду, с детаљним освртом на судску праксу
- 38** Неосновано обогаћење суда за износ наплаћене судске таксе

РАДНО ПРАВО

- 43** Утврђивање и спречавање дискриминације у области рада
- 52** Здравствени проблеми и (не)могућност даљег радног ангажовања запосленог
- 62** Накнада трошкова, отпремнина, јубиларна награда и солидарна помоћ за запослене у здравству
- 67** Заштита узбуњивача код послодавца

КРИВИЧНО И ПРЕКРШАЈНО ПРАВО

- 74** Задржавање малолетника у прекршајном поступку

РУБРИКЕ

- 80** Портал читалаца
- 83** Поводом Међународног дана једнаких плата
- 96** Кад језик пресуди: Интердисциплинарност у форензичкој лабораторији – лингвистика и психологија
- 104** Преглед прописа донетих између два броја
- 109** Календар важења правних аката

Привремене мере у грађанским поступцима – први део

У овом и наредним бројевима дат је преглед законске регулативе и актуелне праксе која се тиче овог битног института грађанског и извршног поступка како би се указало на основне дилеме и владајуће тумачење законских одредби.

Снежана Марјановић,
судија Вишег суда у Београду

Драгана Марчетић,
судија Апелационог суда у Београду

Привремене мере представљају веома користан инструмент грађанског права који служи обезбеђењу потенцијално основаног потраживања пре доношења мериторне одлуке, па су веома често у употреби. Осим што обезбеђују потраживања, странке их користе и ради убрзања поступања судова јер су судови дужни да по њима хитно поступају. Прописане су углавном Законом о извршењу и обезбеђењу, а постојале су и у ранијим верзијама закона који су регулисали поступак принудног извршења у грађанској материји.

Закон о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС” бр. 106/2015, 106/2016 – аутентично тумачење, 113/2017 – аутентично тумачење, 54/2019, 9/2020 – аутентично тумачење и 10/2023 – др. закон – даље: ЗИО) регулише услове за одређивање и поступак одређивања привремених мера. Привремене мере регулисане су у оквиру шестог дела Закона о извршењу и обезбеђењу под називом „Обезбеђење”, као једно од средстава обезбеђења, поред стицања заложног права на непокретности и покретној ствари по споразуму странака, стицања заложног права на непокретности и покретној ствари и претходних мера (чл. 414). За сва средства обезбеђења, па и за привремене мере, важе општа правила поступка из чл. 415–426. ЗИО.

Предлог за обезбеђење

Поступак се покреће предлогом странке, а предлогом других лица или органа само кад је то законом одређено. У предлогу за обезбеђење прецизно се назначавају потраживање чије се обезбеђење захтева, законски разлози за обезбеђење, чињенице и докази из којих произлази вероватност постојања законских разлога за обезбеђење и врста средства обезбеђења (чл. 415).

Поред тога, предлог за обезбеђење претходном и привременом мером, према чл. 416. став 1, мора да има назначену и врсту претходне или привремене мере и њено трајање, а у предлогу за одређивање привремене мере и средство и предмет којим се она извршава. Приликом назначивања средства и предмета којима се привремена мера извршава сходно се примењују одредбе о средствима и предметима извршења ради остваривања потраживања на основу решења о извршењу (став 2).

Важно је подсетити на то да су Законом о извршењу и обезбеђењу регулисана средства и предмет извршења у одредбама чл. 57–60. Према члану 57. став 1, у решењу о извршењу ради намирења новчаног потраживања одређују се, по правилу, средство и предмет извршења који су назначени у предлогу за извршење. Ако је у предлогу за извршење назначено више средстава и предмета извршења који истовремено треба да се спроведу, у решењу о извршењу одређују се сва (став 2). Ако је у решењу о извршењу одређено више средстава и предмета извршења, јавни извршитељ ће закључком, по службеној дужности или на предлог странке, ограничити извршење на

извршни дужник. Уколико се ради о поступку пред основним судом, онда је за поступање функционално надлежно извршно одељење суда. У осталим случајевима означавају се као предлагач и противник предлагача јер је у том одељку Закона о извршењу и обезбеђењу наведено да се ради о предлогу предлагача. У парничном поступку то су тужилац и тужени.

Активно је легитимисано увек лице које тврди да му одређено право припада или тражи утврђење, док је пасивно легитимисано лице оно према којем је тај захтев уперен. О томе да привремена мера у парничном поступку не може са успехом да се предложити уколико нема постављеног захтева који она обезбеђује, а тиче се захтева за одређивање привремене мере који је поставио тужени, говори следећа одлука:

Из образложења:

Према стању у списима предмета, извршни поверилац ЈП „Е” 3. 7. 2019. године поднео је против извршног дужника предлог за извршење на основу веродостојне исправе ради намирења новчаног потраживања насталог из комуналних услуга и сродних делатности за период од децембра 2017. године закључно са мартом 2019. године, а јавни извршитељ донео је решење о извршењу. Против тог решења извршни дужник изјавио је приговор наводећи да је потраживање застарело и да је исплаћено. Решењем од 30. 8. 2019. године стављено је ван снаге решење о извршењу јавног извршитеља од 12. 8. 2019. године, у делу у ком су одређени предмет и средство извршења и укинуте спроведене радње. Констатовано је да се поступак наставља као поводом приговора против платног налога, а списи

предмета достављају парничном одељењу суда. Тужилац је сматрао да је тужени прекинуо застарелост потраживања делимичним исплатама.

Тужени је предложио одређивање привремене мере. Првостепени суд је усвојио предлог туженог, па је одређена привремена мера којом је забрањено тужиоцу ЈП „Е” да изда налог за обуставу електричне енергије на мерном месту туженог ЕД бр. ... , и наложено му је да омогући туженом несметано коришћење електричне енергије, под претњом извршења до окончања поступка у овој парници. Закључио је да су се стекли услови прописани чланом 449. Закона о извршењу и обезбеђењу, с обзиром на то да из писмених доказа произлази вероватност потраживања туженог и могућност настанка ненадокнадиве штете по њега и његову породицу, јер је електрична енергија нужна цивилизацијска тековина. Постојање дуга туженог према тужиоцу је спорно, што је предмет доказног поступка, па је стога, сходно члановима 462. и 449. Закона о извршењу и обезбеђењу, одлучио да усвоји предлог туженог за одређивање привремене мере.

Приликом одлучивања о привременој мери није јасно како је првостепени суд закључио да постоји било какво потраживање туженог према тужиоцу како би постојала могућност да се уопште одлучује о привременој мери. Суд у овој парници није могао да одлучује о било каквом захтеву туженог који је истакнут у некој другој парници, па ни о обезбеђењу таквог евентуалног захтева. Стога је решење којим је одређена привремена мера укинута.

(Решење Вишег суда у Београду Гж бр. 7050/20 од 15. 12. 2022)

У наставку текста у следећем броју овог часописа тема ће бити услови за одређивање привремене мере.

Извршење на непокретностима – други део

Продаја непокретности у извршном поступку, било путем јавног надметања било путем непосредне погодбе, представља инструмент од суштинског значаја за ефикасно намирење потраживања поверилаца, па је у наставку текста из прошлог броја акценат на та два начина продаје непокретности.

Ивана Живковић,
дипломирани правник с положеним
правосудним испитом

Продаја непокретности представља један од најважнијих инструмената у извршном поступку, којим се омогућава принудно намирење поверилаца уз ефикасну и транспарентну реализацију права својине. Циљ тог института је да обезбеди правну сигурност, као и правичну заштиту дужника и повериоца, уз поштовање формалних и материјалних гаранција, прописаних Законом о извршењу и обезбеђењу.

Као што је раније истакнуто, одредбом члана 171. Закона о извршењу и обезбеђењу регулисано је да се непокретност продаје на усменом јавном надметању или непосредном погодбом. Јавни извршитељ може да одреди само продају на јавном надметању. Странке могу да се споразумеју о продаји непосредном погодбом. У Закону су прописана два метода продаје непокретности:

- 1) усмено јавно надметање и**
- 2) непосредна погодба.**

Законом је прописано да јавни извршитељ може да одреди продају само јавним надметањем, имајући у виду да је реч о транспарентном поступку и да ће се на тај начин лицитацијом остварити највиша цена. У складу с диспозицијом странака извршни поверилац и извршни дужник могу да се споразумеју о томе да се непокретност прода путем непосредне погодбе, на шта би и јавни извршитељ могао да им укаже у складу са својом обавезом посредовања.

Одредбом члана 171а Закона о извршењу и обезбеђењу прописано је електронско

јавно надметање. Модернизација система принудног извршења у Србији укључила је и дигитализацију поступака јавне продаје ради повећања транспарентности, учинковитости и правне сигурности. Једна од кључних иновација уведених изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу јесте могућност електронског јавног надметања за продају непокретности. Тај вид продаје има за циљ да смањи могућност злоупотреба и побољша доступност поступка за све заинтересоване стране. Цитираном законском одредбом предвиђено је да електронско јавно надметање буде могућност избора од 1. марта 2020. године, при чему јавни извршитељ, по предлогу странке или по службеној дужности, може да бира између електронског и усменог јавног надметања. Почев од 1. септембра 2020. године јавно надметање одржава се искључиво електронски у складу с правилником надлежног Министарства правде. Идеја да се уведе електронско јавно надметање продаје како непокретности тако и покретних ствари родила се услед очигледних злоупотреба које су биле присутне, нарочито приликом продаје непокретности. Електронско јавно надметање повећава конкурентност и омогућава анонимност учесника у поступку јавног надметања а самим тим смањује утицај на учеснике у поступку како би се лицитацијом постигла правична цена. Електронска јавна продаја непокретности у извршном поступку представља значајан корак напред који модернизује систем уз адекватну техничку инфраструктуру, побољшава транспарентност и смањује могућност злоупотреба.

У Закону о извршењу и обезбеђењу у одредби члана 172. прописано је да се закључак о продаји непокретности на јавном надметању доноси одмах после правоснажности

имају право на накнаду због гашења личне службености и стварних терета, а затим потраживања извршних поверилаца.

Продаја непокретности у извршном поступку, било путем јавног надметања било путем непосредне погодбе, представља инструмент од суштинског значаја за ефикасно намирење потраживања поверилаца. Јавно надметање, као примарни облик продаје, обезбеђује виши степен транспарентности и конкурентности,

што по правилу води постизању правичне тржишне вредности. Насупрот томе, непосредна погодба, иако мање формална и потенцијално бржа, захтева пажљиву примену како би се избегли ризици од умањене вредности или смањене јавности поступка. Избор између тих механизма мора да буде условљен конкретним околностима сваког случаја, уз непоколебљиво поштовање законских оквира, принципа правичности и заштите процесних права свих странака.

Планска експропријација непокретности – право власника непокретности на новчану накнаду, с детаљним освртом на судску праксу

У овом тексту анализирају се правни основ за планску експропријацију непокретности, као и постојећа судска пракса која се на њу односи, која у овом тренутку није конзистентна, али и аспекти ограничења својинских права сопственика непокретности и могућност остваривања права у судском поступку на новчану накнаду на име ограничења права на имовину услед тзв. планске експропријације.

Јована Јовановић,
адвокат

I Увод

У законима нису увек у потпуности дефинисане све ситуације које могу да настану у пракси, што је случај с тзв. планском експропријацијом непокретности. Законодавство Републике Србије не познаје институт планске експропријације, мада је Законом о експропријацији правно уређен само поступак експропријације. Међутим, у пракси су

се појавила два слична института: фактичка експропријација и планска експропријација.

Фактичка експропријација непокретности постоји када је непокретност која је формално у приватној својини физичког или правног лица фактички одузета и приведена јавној намени, без сагласности, учешћа и одобрења власника непокретности, као и без исплаћивања новчане накнаде за фактичко заузеће непокретности. У поменутом случају у пракси судова заузето је становиште да је власницима непокретности на тај начин повређено право на имовину и установљен принцип новчаног обештећења власника предметних непокретности у висини тржишне вредно-

У Републици Србији постоји не тако мали број непокретности за које је планским акти-ма предвиђена јавна намена. Одређени број непокретности не приводи се планираној јавној намени и више деценија од доношења планског документа.

Међутим, како се у последње време покреће већи број судских поступака у предметној материји тако да исти добијају карактер „масовних спорова”, Врховни суд почео је да занемарује иницијално заузето становиште и да инсистира на детаљном утврђивању и доказивању ограничења сваког сегмента својинскоправног овлашћења. С једне стране, наведено је оправдано јер су поступци

покретани и када права својине суштински нису била ограничена, док с друге стране наведено може да буде узрок доношења погрешне одлуке услед одбијања тужбеног захтева у ситуацији када су остварени сви услови за досуђивање новчане накнаде у висини тржишне вредности непокретности.

Као што је предочено и анализирано у одељку VI овог чланка, за сада судови доводе по правне несигурности када је у питању предметна материја, тако да се надамо да ће постојеће стање у наредном периоду у извесној мери бити „искристалисано” будућим судским одлукама.

Ендноте

- ¹ Закон је објављен у „Службеном гласнику РС” бр. 53/95, „Службеном листу СРЈ” бр. 16/2001 – Одлука СУС, као и „Службеном гласнику РС” бр. 20/2009, 55/2013 – Одлуку УС РС и 106/2016 – аутентично тумачење.
- ² Устав је објављен у „Службеном гласнику РС” бр. 98/2006 и 115/2021.
- ³ Закон је објављен у „Службеном листу СФРЈ” бр. 6/80 и 36/90, „Службеном листу СРЈ” бр. 29/96, „Службеном гласнику РС” бр. 115/2005.
- ⁴ Видети одредбе чланова 308. и 314. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС” бр. 72/2011, 49/2013 – Одлука УС РС, 74/2013 – Одлука УС РС, 55/2014, 87/2018, 18/2020 и 10/2023 – други закон).
- ⁵ Закон је објављен у „Службеном гласнику РС” бр. 72/2009, 81/2009, 64/2010 – Одлука УС РС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 – Одлука УС РС, 50/2013 – Одлука УС РС, 98/2013 – Одлука УС РС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 – други закон, 9/2020, 52/2021 и 62/2023).
- ⁶ Видети одредбу члана 53. став 1. Закона о планирању и изградњи.
- ⁷ Закон је објављен у „Службеном гласнику РС” бр. 62/2006, 65/2008 – други закон, 41/2009, 112/2015, 80/2017 и 95/2018 – други закон.
- ⁸ Наведено је утврђено у Решењу Уставног суда У-280/09 од 24. 3. 2011. године, Инг-Прс.
- ⁹ Видети одредбу члана 88. Закона о планирању и изградњи.

- ¹⁰ Видети одредбе чланова 23. и 24. Закона о пољопривредном земљишту.
- ¹¹ <https://hudoc.echr.coe.int>
Цела одлука Европског суда за људска права доступна је за преузимање преко линка [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-59625%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-59625%22]})
- ¹² <https://hudoc.echr.coe.int>
Цела одлука Европског суда за људска права доступна је за преузимање преко линка [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-57580%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-57580%22]})
- ¹³ Све пресуде Врховног суда и Врховног касационог суда које су анализирале у овом раду, јавно су доступне на интернет страници суда <https://www.vrh.sud.rs>
- ¹⁴ Одлуке ЕЦ/ЉП и предметима SPORRONG AND LÖNNROTH v. SWEDEN, ELIA S.r.l. v. ITALY и MATOS E SILVA, LDA., AND OTHERS v. PORTUGAL
- ¹⁵ Назив суда промењен је Законом о уређењу судова („Сл. гласник РС” бр. 10/2023).
- ¹⁶ Видети пресуде Врховног суда Рев 948/2024 од 24. 1. 2024. године, Рев 5431/2022 од 25. 1. 2024. године, Рев 13890/2022 од 4. 4. 2024. године, Рев 16456/2023 од 11. 4. 2024. године, Рев 16548/2023 од 6. 9. 2024. године, Рев 14213/2023 од 30. 10. 2024. године, Рев 21879/2024 од 14. 11. 2024. године, Рев 16263/2024 од 27. 3. 2025. године – доступне су на интернет страници Врховног суда, <https://www.vrh.sud.rs>.

Неосновано обогаћење суда за износ наплаћене судске таксе

Нејасредни повод за овај рад је најлаша судске таксе подносиоцу од стране Основног суда у Нишу у износу од 390,00 динара на име захтева за издавање прейиса оставинског решења, као и по 20,00 динара за сваку страну истој. Појачно је да, ако суд сроведе најлашу наведене таксе за прейис решења, на основу улаше конкретне износа изда прейис докумената, јер је странка поднела по захтеву суда. Међутим, с обзиром на то да је оставински подносилац вођен прег јавним бележником, суд је наведени износ најлашио и предмет из архиве упутио јавном бележнику, који је издао прейис решења, а затим је најлашио и јавнобележничку таксу за оверени прейис решења који је странка тражила, иако да је у конкретном случају странка, по мом мишљењу, неопходно плаћала таксу у износу од 390,00 динара за прейис решења, јер је таксу плаћала и јавном бележнику који је прейис и издао. Странака је била дужна да само поднесе захтев суду, па да суд по захтеву предмет из архиве упути јавном бележнику, а да она плаћи само таксу за прейис по јавнобележничкој тарифи. Тако се, по мом мишљењу, у таквим и сличним случајевима судови неосновано бојаше за износ најлашене судске таксе, а не пружају ниједну услугу грађанима, односно поднесиоци захтева упућују архиви, која предмет даље прослеђује само јавном бележнику на рад.

Маја Глушчевић,
адвокат из Ниша

Кратак осврт на Закон о судским таксама

Према Закону о судским таксама, у поступку пред судовима плаћају се судске таксе¹, а плаћају их лица по чијем предлогу или у чијем интересу се предузимају радње у судском поступку за који је истим законом утврђено плаћање таксе.² Дакле, када неко лице подноси захтев за издавање преписа решења суду, његова обавеза је да уз захтев плати и судску таксу за препис решења. Међутим, како суд поверава оставинске предмета јавним бележницима и не издаје преписе таквих решења, већ на основу захтева грађана предмет само по захтеву прослеђује јавном бележнику који препис издаје, по мом мишљењу, наплата таксе од стране суда је неоснована јер суд не предузима ниједну радњу којом би имао право да наплати судску таксу, осим што, након поднетог захтева, предмет из архиве суда прослеђује јавном бележнику на даљи рад и издавање преписа. Зато је, по мом мишљењу, таква наплата неоснована и представља неосновано обогаћење суда за износ наплаћене таксе, за

коју не предузима ниједну правну радњу већ само фактички проналази предмет у архиви и прослеђује јавном бележнику који је поступио у оставинском поступку ради издавања преписа. Како јавни бележник издаје препис решења, самим тим странка поново плаћа таксу за издавање преписа, па се непотребно стварају трошкови по грађане.

Према Закону о судским таксама, таксена обавеза настаје за судске преписе – када се затраже од суда, као и за остале радње – када се затражи њихово предузимање.³ Тумачећи дату одредбу Закона онако како иста гласи, суд би имао право да наплати судску таксу само за преписе који се затраже директно од суда, односно за исправе које је донео суд, уговоре о купопродаји закључене пре 2014. године, односно пре увођења нотарског система овере уговора о купопродаји, као и за оставинска решења која донесе суд, док за оне акте који се сврставају у надлежност јавних бележника, као што је препис оставинског решења, сматрам да суд не би имао право да наплати судску таксу јер препис оставинског решења издаје јавни бележник који је поступио у конкретном оставинском поступку, а суд само предмет прослеђује надлежном јавном бележнику. Међутим, ако се у обзир узме и да се такса плаћа за остале радње када грађани затраже од суда њихово предузимање, поменута одредба може да се тумачи и тако да

ње судске таксе суду, који и нема могућности да изда препис, као и да се неосновано богати за плаћену судску таксу за издавање исправе, а директно се од доносиоца исправе захтева препис, који је по службеној дужности, на об-разложен захтев подносиоца, дужан да траже-ну исправу изда у препису.

Закључак

Имајући у виду све претходно наведено, сматрам да суд нема право наплате судске таксе за издавање преписа исправа које из-даје јавни бележник, односно сматрам да се суд неосновано богати за наплаћене судске таксе које му по закону не припадају, јер нити поступа по захтеву нити тражену до-кументацију издаје у виду преписа, једино што чини је да на основу захтева подноси-оца предмет из своје архиве упућује јавном бележнику. По мом мишљењу, имајући у виду да сада за новије предмете постоји мо-гућност увида у „Либру” по питању који је јавни бележник водио оставински посту-пак, по броју предмета и добијању инфор-мације из суда подносилац би требало да се обрати директно јавном бележнику који је оставински поступак водио, а исти је ду-жан да по службеној дужности изда препис оставинског решења.

Такође сматрам да нема правног основа да оставински предмет буде у архиви суда када је у надлежности јавног бележника. Они такве предмете треба да чувају у својој архиви или у електронском облику, али и да грађанима непосредно издају преписе.

Поред тога, нејасно је какву врсту таксе и за коју врсту услуге суд спроводи напла-ту – да ли за препис, како то стоји у захтеву суда, и то препис који по закону не може да изда, или за услугу прослеђивања ар-хивског предмета на рад јавном бележни-ку. Онда и суд мора да измени наведени захтев како би странка тачно знала за коју врсту услуге плаћа судску таксу, јер суд не издаје преписе оставинских решења које је донео јавни бележник, тако да се неосно-вано богати за наплаћене износе судских такси, односно реч је о стицању без основа за судску радњу, односно услугу коју суд не пружа грађанима, па не може ни да наплати судску таксу.

Сматрам да би било нужно и потреб-но тренутно стање у пракси суда мењати и тачно дефинисати за коју судску услугу или радњу грађани плаћају судску таксу. Како то није могуће, неопходно је потпуно пребацити оставинске предмете јавним бе-лежницима, тако да они по аутоматизму из-дају преписе, без икаквог плаћања судских такси суду од стране грађана, већ само нак-наду јавном бележнику за препис, који је и једини надлежан за издавање докумената које доноси и у изворнику.

Тренутно за грађане не постоји транс-парентност при наплати, односно не зна се шта плаћају суду и коју врсту противпре-стације чини суд грађанима када исти под-носе захтев за препис оставинског решења, када је решење донео јавни бележник и само он може да изда оверени и неоверени пре-пис донетог документа и да наплати ту своју услугу.

Ендноте

¹ Члан 1. Закона о судским таксама („Сл. гласник РС” бр. 28/94, 53/95, 16/97, 34/2001 – др. закон, 9/2002, 29/2004, 61/2005, 116/2008 – др. закон, 31/2009, 101/2011, 93/2012, 93/2014, 106/2015 и 95/2018).

² Ибид, члан 2.

³ Ибид, члан 3. тачке 2) и 7).

⁴ Ибид, члан 43. ставови 1. и 2.

⁵ Ибид, члан 44. ставови 1. и 2.

⁶ Ибид, члан 51.

⁷ Члан 210. ставови 1. и 2. Закона о облигационим односи-ма („Сл. лист СФРЈ” бр. 29/78, 39/85, 45/89 – одлука УСЈ и 57/89, „Сл. лист СРЈ” бр. 31/93, „Сл. лист СЦГ” бр. 1/2003 – Уставна повеља и „Сл. гласник РС” бр. 18/2020).

⁸ Ибид, члан 214.

⁹ Члан 105. Закона о јавном бележништву („Сл. гласник РС” бр. 31/2011, 85/2012, 19/2013, 55/2014 – др. закон, 93/2014 – др. закон, 121/2014, 6/2015, 106/2015 и 94/2024).

¹⁰ Ибид, члан 109.

¹¹ Ибид, члан 110.

Утврђивање и спречавање дискриминације у области рада

У савременом радном окружењу, упркос постојећим законским механизмима заштите, дискриминација и даље постоји, па је у овом чланку указано на регулативу, судску праксу и облике дискриминације у радним односима који су се појавили у пракси.

Жељко Албанезе

Појавни облици дискриминације

У смислу Закона о забрани дискриминације („Сл. гласник РС” бр. 22/2009 и 52/2021 – даље: Закон) изрази „**дискриминација**” и „**дискриминаторско поступање**” означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање привилегија) у односу на лица или групе, као и на чланове њихових породица, или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, роду, родном идентитету, сексуалној оријентацији, полним карактеристикама, нивоу прихода, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима (даље: лична својства). Најједноставније речено, дискриминација је **неједнако поступање** према особи или некој групи на основу неког њеног личног својства, што за последицу има неједнакост у шансама да оствари уставом и законом загарантована права. То је **неједнако третирање, искључивање, односно довођење у подређен положај** појединаца или групе људи који се налазе у истој, сличној или упоредивој ситуацији. Уколико не постоји одређено лично својство

које служи за разликовање, не може да се закључи да постоји дискриминација.

Дискриминација настаје и **када се особе које се налазе у неравноправном положају третирају на исти (равноправан) начин**. Тако, **на пример**, особа са инвалидитетом је у неједнаком положају у односу на особе које немају инвалидитет. Једнако поступање према особама са инвалидитетом приликом запошљавања, пружања здравствених услуга и сл. резултирало би маргинализацијом особа са инвалидитетом у тим областима. Да би се то спречило, друштво и држава спроводе тзв. **мере афирмативне акције**, којима постижу једнакост у шансама како би и особе са инвалидитетом могле да раде, уче, развијају своје таленте и вештине. На тај начин оне постају друштвено укључене и равноправне, а друштво има могућност да користи свој пуни потенцијал за друштвени развој. Према томе, може се рећи да је **дискриминација неједнако поступање према једнаким и једнако поступање према неједнаким**.

Из свега реченог произлази да је најбитнија карактеристика дискриминације – прављење разлике између лица које тврди да је дискриминисано и других лица у истој или упоредивој ситуацији, које притом мора да буде неоправдано и мора да буде везано за неко лично својство дискриминисаног лица.

У Закону, у члану 4. прописано је да су сви једнаки и да сви уживају једнак положај и једнаку правну заштиту без обзира на лична својства, као и да је свако дужан да поштује начело једнакости, односно забрану дискриминације. Право човека је да ни због којег личног својства не буде дискриминисан јер дискриминација негира право појединца на једнакост с другим појединцима, и то управо и искључиво због личног својства. Основ-

рен или прикривен начин, које се заснива на инвалидности или разлозима у вези са њом. При томе, **за постојање дискриминације особа са инвалидитетом мора да постоји узрочно-последична веза између инвалидности и дискриминаторне радње, тако да особа са инвалидитетом мора да буде узнемиравана, вређана и омаловажавана због своје инвалидности, а не из другог разлога** (Одлука Уставног суда Србије Уж. 10061/12 од 15. 1. 2015)

2. Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености

Начела Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Сл. гласник РС” бр. 36/2009... и 41/2021) одређују његову антидискриминаторну природу: забрану дискриминације, родну равноправност, афирмативну акцију према теже запошљивим незапосленим лицима, слободу у избору занимања и радног места. Носиоци послова

запошљавања су Национална служба за запошљавање и Агенција за запошљавање. Поред тога, постоје и савети за запошљавање који се баве унапређењем политике запошљавања и имају саветодавну функцију. Службе запошљавања имају обавезу да воде евиденцију о незапосленима који траже посао, иако се у закону не наводи који подаци могу да се чувају и како они могу да се класификују. Из начела забране дискриминације, као и члана 81. поменутог закона, који одређује сврху прикупљања података о незапосленим лицима и послодавцима, може да се закључи да је **забрањено било какво класификовање незапослених лица која траже посао према личним својствима, посебно издвајање и давање предности или стављање у лошији положај по основу припадности некој мањини или по основу личног уверења и убеђења, односно њихова злоупотреба која би довела до дискриминисања неког лица.**

Здравствени проблеми и (не)могућност даљег радног ангажовања запосленог

Поред начина на који је прописима уређен поступак процене радне способности запослених који због погоршања здравља нису у могућности да извршавају радне задатке, овде је указано и на законске могућности за наставак или прилагођавање њиховог радног ангажовања, као и на последице до којих долази ако се утврди губитак радне способности.

Жељко Албанезе

Полазна претпоставка – умањена радна способност

У пракси је често да запослени током радног века изгуби одређене радне способности, па чешће користи боловања и не може у целини да одговори захтевима послова свог радног места, у зависности од којих му се утврђује

зарада. Послодавци временом постају свесни смањених радних способности таквих запослених и практично су у дилеми како даље да поступе. Дакле, не ради се о запосленима који раде на пословима с повећаним ризиком и за које се захтевају посебне радне и здравствене способности, већ о запосленима на радним местима с нормалним – уобичајеним условима рада у производњи или канцеларији, којима погоршање здравља онемогућава предвиђено извршавање радних задатака у складу са уговором о раду и зарадом за тај рад. Послодавци у таквим ситуацијама увиђају да

Важно је напоменути и следеће:

- 1) Новчана накнада за телесно оштећење проузроковано повредом на раду или професионалном болешћу исплаћује се трајно (до смрти осигураника), без обзира на то да ли ће осигураник наставити да ради или отићи у инвалидску или старосну пензију.
- 2) Према члану 9. став 1. тачка 3) Закона о порезу на доходак грађана, не плаћа се порез на доходак грађана на примања остварена по основу накнаде за телесно оштећење.

Право на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица

Према члану 18. Закона о ПИО, једно од права из пензијско-инвалидског осигурања које настаје у случају потребе за помоћи и негом другог лица – јесте и право на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица.

Сагласно члану 41а истог закона, **право на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица** има осигураник и корисник пензије којем је због природе и тежине стања повреде или болести утврђена потреба за помоћи и негом током обављања радњи ради задовољавања основних животних потреба. Потреба за помоћи и негом другог лица постоји:

- код лица ако је непокретно;
- ако због тежине и природе трајних болести и болесног стања лице није способно да се самостално креће ни у оквиру стана уз

употребу одговарајућих помагала, нити да се само храни, свлачи, облачи и да одржава основну личну хигијену;

- код слепог лица које је изгубило осећај светлости с тачном пројекцијом;
- код лица које постиже вид с корекцијом до 0,05.

По Закону о ПИО, наведено право практично имају само непокретни, слепи и они који без туђе помоћи не могу да се хране, облаче, нити крећу по кући, као и они који су на дијализи.

Потреба за помоћи и негом другог лица вештачи се у складу с Правилником о вештачењу. Такво вештачење обавља се на захтев осигураника, а у складу са одредбама које се односе на вештачење инвалидности.

Орган вештачења у првостепеном поступку остваривања права по основу потребе за помоћи и негом другог лица, покренутом по захтеву осигураника, даје налаз, мишљење и оцену, који нарочито садрже податке о објективном налазу са дијагностичким тестовима и лабораторијским налазима, као и дијагнозу и шифру основне и придружених болести, али и оцену постојања потребе за помоћи и негом другог лица с датумом и узроком њеног настанка.

Накнада за туђу помоћ и негу за 2025. годину износи **33.171,53** динара, а прима је око 82.000 корисника. Та исплата није условљена висином других примања.

Електронски часопис **ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ**

Часопис „**Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ**“, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Намењен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издавајемо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца“, „Календар правних аката“ и „Регистар прописа“.

Тренутно се у издању налази преко 2.000 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

Накнада трошкова, отпремнина, јубиларна награда и солидарна помоћ за запослене у здравству

Др Душан Рајаковић,
спец. менаџмента здравствених
установа

Уводна разматрања

Када се анализирају услови рада запослених, по правилу се на првом месту истиче висина плате. Иако може да постоји слагање када је реч о приоритетном услови, чињеница је да постоји низ погодности које доприносе стварању комплетне представе како о радном месту тако и о задовољству запосленог послом који обавља. Последњих година, услед дефицита радне снаге, поготово израженог у здравству, дошло је до низа промена и у јавном и у приватном сектору.

Приватне здравствене установе, неоптерећене правилима која важе за државне установе у погледу утврђивања износа плате, у прилици су да слободно формирају плате за своје запослене, али и да исто тако одређују број извршилаца, од чега зависи обим посла, односно оптерећеност сваког појединачног запосленог. То за последицу има тренутну ситуацију у нашем здравственом систему која указује на разлику у платама у корист приватних здравствених установа, које су узгред слободне да самостално формирају цене својих услуга и воде комерцијалну пословну политику, што са установама у јавном сектору није случај. Поред плате, односно накнаде плате за време годишњег одмора, плаћеног одсуства и привремене спречености за рад (боловање), предвиђене су и друге бенефиције у виду финансијских издвајања, попут накнаде трошкова и других примања. За запослене у јавним здравственим установама таква издвајања односе се пре свега на накнаду трошкова превоза, службеног пута, отпремнине, јубиларне награде и солидарне помоћи. Иако

није директна тема овде, потребно је истаћи да, изузев материјалних, значајан бенефит представљају и нематеријалне погодности, попут дужине годишњег одмора, скраћеног радног времена, плаћеног одсуства, које све иду у прилог јавних здравствених установа и могу да представљају онај тас на ваги који ће превагнути приликом одабира државне здравствене установе, као послодавца, али о томе неком другом приликом.

Накнада трошкова превоза

Поред повремених и привремених накнада, накнада трошкова превоза је, мимо плате, једини континуирани „прилив средстава” за већину запослених у нашој држави. Запослени има право на накнаду трошкова за долазак и одлазак с рада у висини цене превозне карте у јавном саобраћају ако послодавац није обезбедио сопствени превоз, у складу с колективним уговором код послодавца, правилником о раду и уговором о раду, као и за време проведено на службеном путу у земљи и за време проведено на службеном путу у иностранству, под условима и на начин утврђен Уредбом о накнадама трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника.

Као што данас поједине компаније, како би пружиле боље услове рада, али и обезбедиле редовност присуства на радном месту и оптималан број извршилаца, организују превоз за своје запослене, тако су у прошлости и велике здравствене установе имале организован превоз, поготово у Београду. Услед епидемије вируса корона, поједине установе које су биле у посебном режиму рада организовале су превоз за запослене, што је био случај на релацији Ниш–Крушевац.

Данас, услед развоја саобраћајне инфраструктуре, запослени најчешће користе средства јавног превоза или сопственим возилом

■ за дете предшколског узраста – 10% од просечно исплаћене зараде без пореза и доприноса у Републици у претходној години (8.599 динара);

■ за дете школског узраста до завршетка основне школе – 15% од просечно исплаћене зараде (12.899 динара);

■ за дете које похађа средњу школу, односно редовног студента најкасније до навршених 26 година живота – 25% од просечно исплаћене зараде (21.498 динара).

У случају када је запослени имао више деце, исплаћује се један износ помоћи, и то детету које остварује најповољније право.

Уколико запослени није имао деце, послодавац је дужан да брачном односно ванбрачном другу запосленог исплати једнократну новчану помоћ у износу просечно исплаћене нето плате у Републици у претходној години. Новчана помоћ доспева у року од 30 дана од дана када је запослени изгубио живот. Исплата месечне новчане помоћи, односно једнократне новчане помоћи обезбеђује се из средстава послодавца. Послодавац из прихода здравствене установе може да запосленом обезбеди помоћ за набавку зимнице, огрева и уџбеника. Ближи услови за доделу помоћи уређују се општим актом.

Заштита узбуњивача код послодавца

Први знак корупције је помисао да циљ ојравдава средсйво – Жорж Бернанос

У јуну 2025. године навршило се десет година од почетка примене Закона о заштити узбуњивача, тако да је у овом тексту указано на резултате његове примене у пракси, као и на активности свих контролних заштитних механизма.

Вера Кусовац

Правни оквир

Конвенцијом Уједињених Нација за борбу против корупције („Сл. лист СЦГ – Међународни уговори” бр. 12/05) предвиђено је да држава чланица треба да предузме одговарајуће мере у свом правном систему ради заштите од неоправданог третмана оних појединаца који у доброј вери и разумном уверењу обавесте надлежне органе о било каквим чињеницама које се тичу преступа који су поменутом конвенцијом установљени. У том погледу важне су и Директива Европске Уније о заштити узбуњивача (2019) и Препоруке Савета Европе.

Законом о заштити узбуњивача („Сл. гласник РС” бр. 128/2014 – даље: Закон) уређени су узбуњивање, поступак узбуњивања, права узбуњивача, обавеза државних и других органа и организација, правних и физичких лица у вези са узбуњивањем, као и друга питања од значаја за узбуњивање и заштиту узбуњивача. Сагласно члану 2. став 1. тачка 1) Закона, узбуњивање је откривање информација о кршењу прописа, кршењу људских права, вршењу јавног овлашћења противно сврси због које је поверено, затим о опасности по живот, јавно здравље или безбедност, као и ради спречавања штете великих размера.

Одредбе општег акта или појединачног акта којима се спречава узбуњивање ништаве су. Правилником о начину унутрашњег узбуњивања код послодавца, начину одређивања овлашћеног лица код послодавца, као и другим питањима од значаја за унутрашње

одредбе поменутог закона и посебног закона. Управна инспекција предузима управне радње на утврђивању стања спровођења закона и других прописа, налаже управне мере и предузима друге радње у складу с тим и посебним законом.

Корупција има велике негативне последице на целокупно друштво. Узбуњивачи, без изузетка, трпе психичко злостављање и мобинг. Ипак, привремене мере које суд може да изда дају резултате у пракси.

Према досадашњој пракси, кршење прописа највише се пријављује инспекцијским службама (22%), послодавцу (18%), Агенцији за борбу против корупције, суду и јавном тужилаштву (13%). Досадашња пракса у примени наведеног закона показала је да један број послодаваца, укључујући и поједине стране инвеститоре, не поштује судске одлуке.

Запослени узбуњивач, који је успео у судском спору указујући на штетне радње и корупцију, обично се распоређује на радно место где нема посла („синдром празног стола”), па и ван седишта послодавца, противно законским одредбама, при чему често трпи мобинг и радна околина се дистанцира од њега. Последично гледано, узбуњивач физички и психички страда, а штета, према досадашњој пракси судова (100.000 динара), није делотворна на послодавца који је штету причинио. Накнаду штете коју плаћа држава, као послодавац, плаћамо сви. Посебно је значајна законска могућност да судови утврђују и чињенице из предмета које нису биле наведене у тужби.

У случају отказа уговора о раду узбуњивачу од стране послодавца, значајна је, сагласно наведеном закону, могућност издавања привремене мере и враћања узбуњивача на рад у кратком року од осам дана.

Закон о заштити узбуњивача један је од бољих закона код нас, који једини у свету прописује обавезу да судије, који суде у таквој

врсти спорова, буду обучене и лиценциране. То свакако није довољно ако се, осим доследне примене Закона, у већој мери не ангажују институционални контролни механизми (инспекције, Агенција за борбу против корупције, тужилаштва и судови). *Ultima ratio* примене Закона је да се незаконитости и штетне радње пријављују и решавају.

Глобални барометар корупције код нас показује да држава није показала грађанима и запосленима код послодаваца да неће трпети штетне последице ако пријаве корупцију. Знатан број запослених и не зна коме да пријави корупцију, а они који знају не смеју то да учине имајући у виду досадашња искуства у заштити узбуњивача.

Корупција је, нажалост, код нас постала *modus vivendi*. Уочавамо је углавном код других, а ретко код себе. Према извештају Министарства правде о броју судских пресуда које се тичу судске заштите узбуњивача за период од 2016–2021. године, њихов број је смањен са 235 на 106.

Поред Закона, који је, један од бољих, узбуњивачи су заштићени и међународним стандардима. Европски парламент и Савет Европе донели су Директиву о заштити особа које пријављују повреде права Уније (Директива (ЕУ) 2019/1937 од 23. октобра 2019. године). Запослени код послодавца су, према искуствима у земљама Европске уније, а и код нас, најбољи извор за откривање најразличитијих неправилности у раду и пословању, а посебно корупције код послодавца. Стога би, по нашем мишљењу, требало јачати институционалне контролне механизме, а нарочито институције правосудних органа, али и појачати правну заштиту узбуњивача.

Ценећи десетогодишње искуство у примени Закона, држава је до сада у доброј мери показала да храброст и професионални интегритет појединца код нас нису вредности и не могу да буду пример за сваког будућег узбуњивача.

Задржавање малолетника у прекршајном поступку

У продужетку су детаљно размотрени правни основ, услови и поступак привођења, као и задржавања малолетника у прекршајном поступку, при чему аутор указује и на потребу измена Закона о прекршајима.

Владимир Живанкић,
судија Прекршајног суда у
Киинди

Чему ова тема?

Када се догоди, као што већ јесте, да полиција обавести судију да је у саобраћају контролисала малолетника који је страни држављанин, за ког је посумњала да вози путнички ауто без дозволе и да је под дејством алкохола са 1,25 промила, при чему је ауто иностранци, намећу се следећа битна питања:

- да ли има законског основа да се малолетник приведе прекршајном суду;
- да ли тај малолетник може да буде задржан пре покретања судског поступка и ако може, ко га задржава и под којим условима;
- ако га полиција приведе, да ли и под којим условима прекршајни суд може да му одреди задржавање.

Малолетник

Малолетник је особа која, према Закону о прекршајима (чланови 71. и 73), што је сагласно Закону о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица (члан 3), у време када је извршено казнено дело има од навршених 14 година до навршених 18 година. Та особа може да буде млађи малолетник (навршила је 14 а није навршила 16 година) или старији малолетник (навршила је 16 а није навршила 18 година).

Привођење и задржавање у претпрекршајном и прекршајном поступку

Закон о прекршајима у члановима 190–193. одређује услове за привођење и задржавање (пунолетног) осумњиченог учиниоца прекршаја, као и када то може да учини овлашћени полицијски службеник (пре судског поступка), а када суд одређује задржавање у прекршајном поступку. И пре прекршајног поступка и у току прекршајног поступка задржавање може да буде или најдуже 24 часа (чланови 190–192) или најдуже 12 часова – до отрежњења (члан 193).

Привођење и задржавање малолетника

Поменути члан 190. („Привођење осумњиченог за извршење прекршаја пре покретања поступка”) не искључује могућност привођења малолетника, али је изричит да меру задржавања малолетника не може да изрекне овлашћени полицијски службеник већ једино суд. Међутим, одредбе тог члана односе се на поступање полицијских службеника у време када прекршајни поступак још није покренут. Како онда разумети и примењивати наведену одредбу?

Ако се узме у обзир само тај члан, ради се о случају када полиција затекне малолетника у чињењу прекршаја, при чему његов идентитет или не може да утврди, или он нема пребивалиште или боравиште, или одласком у иностранство може да избегне одговорност за прекршај, или постоји опасност да ће непосредно наставити са чињењем или понављањем прекршаја. Претходно наведено је основ

жбеном листу СРЈ – Међународни уговори” бројеви 4/96 и 2/97). Наиме, у свим активно-стима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета, без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела (члан 3), затим хапшење, притвор или затвор за дете мора да буде у складу са законом и да се користи само као последња могућа мера и за најкраће могуће време, као и што свако дете лишено слободе има право на хитну правну и другу одговарајућу помоћ, право да пред судом или другим надлежним, независним и непристрасним органом постави питање законитости лишавања слободе, као и право на хитну одлуку о том питању (члан 37).

Поред тога, али не и најмање важно, право осумњиченог малолетника да има стручну помоћ, особу од поверења и заштиту родитеља, усвојоца, стараоца, браниоца или стручног радника органа старатељства – потребно је додатно утврдити допуном кроз нове чланове у Закону о прекршајима, било да се упућује на одговарајуће чланове Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица било да се (у самом Закону о прекршајима) уређује начин учешћа поменутих учесника у поступку ради заштите прописаних права малолетника.

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција **Моје каматне стоје**, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

Имате питање?

У овој рубрики дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

Права, обавезе и одговорности из радног односа запослених лица код стечајног дужника

П: *Да ли запослени има право на отпремнину због одласка у пензију у привредном друштву које је у процесу стечаја?*

О: На седници Одељења за привредне спорове Привредног апелационог суда, одржаној 13. 2. 2024. године, усвојено је правно схватање да запослени код стечајног дужника има право на исплату у складу с чланом 119. став 1. Законом о раду, односно право на исплату отпремнине при одласку у пензију и трошкова погребних услуга, као и накнаду штете због повреде на раду или професионалног обољења.

Из образложења:

Чланом 1. Закона о раду прописано је да се права, обавезе и одговорности из радног односа, односно по основу рада уређују тим законом и посебним законом, у складу с ратификованим међународним конвенцијама.

Члан 77. Закона о стечају регулише престанак радног односа због последица отварања стечаја, с тим што је у ставу 3. предвиђено да стечајни управник, поред запослених којима није дат отказ уговора о раду, може да ангажује потребан број лица ради окончања започетих послова или ради вођења стечајног поступка, уз сагласност стечајног судије. Ставом 4. прописано је да се зараде и остала примања лица из става 3. истог члана, која одређује стечајни управник уз сагласност стечајног судије, намирују из стечајне масе, као обавеза стечајне масе.

Из тога следи да код стечајног дужника, као послодавца, могу да буду ангажована

Имамо одговор!

лица која имају статус запослених, тј. лица која имају закључен уговор о раду у складу са Законом о раду, а то су лица која су задржана на раду, односно лица којима није дат отказ уговора о раду због отварања поступка стечаја, као и лица с којима је након отварања поступка стечаја закључен уговор о раду на одређено време (до окончања стечајног поступка). Остала ангажована лица, тј. лица која су радно ангажована ради извршења одређеног посла не заснивају радни однос (нпр. уговор о делу, уговор о заступању и сл.) и немају статус запослених. У односу на запослена лица код стечајног дужника права, обавезе и одговорности из радног односа остварују се у складу са Законом о раду.

Закон о стечају не регулише радноправни однос запосленог на другачији начин у односу на Закон о раду. Висину зараде и осталих примања одређује стечајни управник, уз сагласност стечајног судије, али у складу са законским овлашћенима, као и општим актима стечајног дужника. Одређивање висине накнаде није дато на вољу стечајном управнику, нити су одређени другачији критеријуми за одређивање наведене висине.

Чланом 33. Закона о раду прописана је садржина уговора о раду, с тим што је у ставу 3. тог члана предвиђено да се на права и обавезе које нису утврђене уговором о раду примењују одговарајуће одредбе закона и општег акта.

Запослени, у складу са Законом о раду, има право на исплату зараде, накнаде зараде, накнаде трошкова, као и осталих примања. Сходно члану 119. став 1. Закона о раду, послодавац је дужан да запосленом исплати, у складу са општим актом, отпремнину при одласку у пензију најмање у висини две просечне зараде, затим накнаду трошкова погребних услуга у случају смрти члана уже породице, а члановима уже породице у случају смрти запосленог, као и накнаду штете због повреде на раду или професионалног обољења.

активности. Подаци о броју запослених јесу подаци који су битни за обављање синдикалне активности, нпр. репрезентативност синдиката одређује се према односу броја чланова и укупног броја запослених.

ГРАЂАНСКО ПРАВО

Републички фонд ПИО као извршни дужник

П: *Да ли се предлој за извршење јројив РФ ПИО, као дужника, јодноси у свему складу с чл. 300. ЗИО?*

О: Одредба члана 300. ЗИО резервисана је само за директне и индиректне кориснике буџетских средстава. РФ ПИО према типу КЈС припада организационим јединицама у саставу организације за обавезно социјално осигурање. Предлог за извршење против РФ ПИО подноси се суду по уобичајеној процедури, а не јавном извршитељу по члану 300. ЗИО.

ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Чување документације из поступка јавне набавке

П: *Коју документацију у вези с јавним набавкама, на који начин и колико дуго наручилац треба да чува?*

О: У члану 41. Закона о јавним набавкама предвиђено је на који начин наручилац документује и евидентира радње током поступка

јавне набавке. Прописана је обавеза да наручилац то чини у писаној форми, при чему је, сагласно члану 2. тачка 12) Закона о јавним набавкама, „писан” или „у писаној форми” сваки израз који се састоји од речи или бројева који може да се чита, умножава и накнадно шаље, укључујући информације које се шаљу и чувају електронским средствима.

Обавеза евидентирања и документовања односи се на све радње и документе у свим фазама набавке, односно на фазу планирања (припрема плана, сам план и његове измене), фазу истраживања тржишта (документовање процењене вредности у тренутку покретања поступка), фазу спровођења поступка (одлука о спровођењу поступка, конкурсна документација, јавни позив, изјава чланова комисије о постојању или непостојању сукоба интереса, извештај о поступку јавне набавке, одлука о додели уговора или обустави поступка) и фазу извршења уговора о јавној набавци (уговор, његови анекси, документи у вези са извршењем уговора). Обавеза наручиоца је да целокупну документацију везану за јавне набавке чува у складу с прописима којима се уређује област документарне грађе и архива, и то најмање пет година од закључења појединачног уговора о јавној набавци или оквирног споразума, односно пет година од обуставе или поништења поступка јавне набавке.

У члану 41. ст. 4. Закона о јавним набавкама прецизирано је да се сва документација која се размењује на Порталу јавних набавки управо и чува и архивира на Порталу јавних набавки, у складу са ставом 3. (најмање пет година). У том смислу олакшано је и поступање наручиоцима јер се највећи број докумената чува на самом Порталу јавних набавки.

Закони који регулишу односе унутар људске заједнице, која би требало да буде по мери сваког појединца, тичу се различитих сегмената свакодневног живота. Међу тим сегментима посебну улогу у очувању и усавршавању људске цивилизације имају изванредна дела људског духа по којима би се требало равнати, као што из оних негативних треба учити. У новој рубрици „Поводом...” бавићемо се баш тиме – значајним датумима, историјским преокретима, заслужним личностима и пресудним документима, као и њиховим утицајем на измене и усавршавање прописа.

Поводом Међународног дана једнаких плата

Разлике у платама међу половима рађају неједнакости у друштву које озбиљно нарушавају његов напредак, па је зато текст у овом броју посвећен дану обележавања тог проблема, тј. подсећања на прописе, акције и захтеве да се те разлике минимализују.

Једнака плата за рад једнаке вредности

Тим слоганом УН правда и води своју борбу за једнаке плате за оне који обављају исти посао и постижу исте резултате. Једна од кључних претпоставки зрелог друштва је да једнак рад заслужује једнаку накнаду, без обзира на пол, старост или било коју другу личну околност. **Величина пораза човечанства огледа се у томе што је 18. септембар одабран као датум када ће се обележавати Међународни дан једнаких плата због тога што су до тог дана у години мушкарци већ зарадили оно што ће жене успети да зараде тек до краја године.** Другим речима, жене би морале да раде скоро три додатна месеца да би зарадиле исти износ као њихове колеге за целу годину – за исти посао.

Пошто је, упркос значајним нормативним и институционалним помацима у претходним деценијама, разлика у зарадама између жена и мушкараца и даље присутна у готово свим секторима рада, установљење и обележавање поменутог дана није само симболички чин већ прилика да се изнова отвори стручни и друштвени дијалог о узроцима, последицама и механизмима превазилажења

неједнакости у платама. Он нас подсећа на то да питање правичности у зарадама није тек правна или економска тема већ и показатељ вредности које једно друштво негује и начина на који препознаје достојанство рада. А ако и постоје неке недоумице у вези са тим, довољно је погледати објављену статистику на сајту УН у одељку „Да ли сте знали?”:

- Жене зарађују 77 центи за сваки долар који мушкарци зараде за посао једнаке вредности – са још већом разликом у платама за жене са децом.
- Жене имају већу вероватноћу да буду незапослене него мушкарци широм света, с великим разликама у регионима.
- Процењује се да само 28% жена запослених широм света користи плаћено породилско одсуство.
- Глобално гледано, скоро 65% старијих од старосне границе за пензионисање без редовне пензије чине жене.
- Жене обављају најмање два и по пута више неплаћених кућних послова и послова неге него мушкарци.

то људе који се налазе у битно различитим ситуацијама). Особе мушког и женског пола, према наведеној детаљној и аргументованој анализи стања незапослености, очигледно се не налазе у истоветном положају, па је стога прављење предметне разлике (додатни бодови због чињенице да је кандидат женског пола) оправдано и у складу са наведеним законским прописима, које је првостепени суд правилно применио на правилно и потпуно утврђено чињенично стање.

Вредност борбе за једнаке плате

Разлика у зарадама између жена и мушкараца представља један од најупорнијих облика родне неједнакости у савременом друштву. Иако је у појединим земљама тај јаз статистички мањи, подаци показују да се он увећава када се узму у обзир ниво образовања, врста занимања или положај на тржишту рада. Жене су чешће концентрисане у слабије плаћеним секторима, носе терет неплаћеног

рада и ређе напредују на руководеће позиције. Таква неједнакост има вишеструке последице – почевши индивидуалне, која значи мања примања и економску несигурност током читавог животног циклуса (укључујући и ниже пензије), до друштвене и економске, јер ограничено учешће и награђивање жена успорава укупан привредни и социјални развој целе заједнице.

Сузбијање платног јаза није питање симболичне правде већ предуслов за изградњу одрживог и праведног друштва. Политике једнаких плата доприносе ефикаснијем коришћењу људског капитала, подстицању иновација и укупном економском расту. Стога је кључно да законодавни оквири, мере транспарентности и механизми контроле не остану само на папиру већ да се доследно примењују у пракси, уз континуирано јачање свести о значају економске равноправности. Само тако може да се преокрене постојећи тренд и обезбеди да једнак рад заиста значи и једнаку зараду.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

¹ <https://www.un.org/en/observances/equal-pay-day>

² https://cdn.shortyawards.com/2nd-socialgood/un-equal-pay?utm_source=chatgpt.com

³ <https://www.un.org/en/observances/equal-pay-day>

⁴ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/equal-pay/equal-pay-day_en

⁵ <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/564/338/>

⁶ <https://www.eeoc.gov/newsroom/eeoc-sues-covenant-healthcare-wage-discrimination>

⁷ <https://www.cohenmilstein.com/california-court-sides-with-female-apple-employees-in-gender-discrimination-class-action/>

⁸ <https://edward-harte.co.uk/equal-pay-award-from-next-to-female-workers-after-6-years/>

⁹ https://www.capitalbrief.com/article/xero-hits-back-in-fair-work-lawsuit-over-gender-pay-gap-8bb8fa8a-e2e4-4297-b36c-ec3cf4163552/?utm_source=chatgpt.com

¹⁰ https://freiheitsrechte.org/en/themen/equal-rights-and-social-participation/equal-pay-daimler?utm_source=chatgpt.com

Електронски часопис **ПОСЛОВНИ САВЕТНИК**

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК“ представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства и пореза. Наменен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издајамо: Рачуноводство, Порези, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 2.000 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи. нет, а повезани су са релевантним прописима.

За ирејилашу и грује информације иишиће нам на: office@ingpro.rs или нас иозовиће на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Осим тога што се људска свест развијала и усложњавала развојем језика, унапређујући могућности споразумевања међу људима, развијала се и читава људска заједница, што је рађало потребу за увођењем реда у свакодневни живот на свима прихватљив, функционалан и разумљив начин. Тај ред постигао се устројавањем правила, односно закона, а закони свеукупно чине правни систем једне државе. Циљ ове рубрике је да укаже на то како језик и његове особености утичу на формулисање и касније тумачење законских норми, као и каква је улога вештачења заснованих на језику у истражним и судским процесима.

Интердисциплинарност у форензичкој лабораторији – лингвистика и психологија

Интердисциплинарност у форензичкој лабораторији – лингвистика и психологија

У предистражним и истражним поступцима текстуални докази често играју пресудну улогу. У ту сврху ангажују се лингвисти, који анализирају рукопис (ако је доказ писан), односно синтаксу, лексикологију, правопис и друге језичке компоненте да би склопили слику оригиналног аутора, сузили круг осумњичених и довели надлежне органе до решења случаја. Психологу су у истом тексту важније друге карактеристике, или пак исте али тумачене с потпуно друге стране. Наиме, психолог обраћа пажњу на тон, интонацију, скривене намере и подсвесне тежње које искрсавају у конкретном одабиру речи или начину обраћања. Дакле, анализом текстуалних доказа лингвисти с једне стране могу да укажу на психолошке црте аутора, као што су склоност ка манипулацији или нарцизму, а у анализи сведочења могу да уоче језичке недоследности, док с друге стране психолози процењују емоционално стање говорника, чиме се утврђује веродостојност изјава. Један другом свакако помажу јер све те информације склапају потпуну слику, као пазл од 1000 делова, о некој личности и њеним циљевима. Та врста интердисциплинарне сарадње може да буде корисна у профилисању, кроз идентификовање особина и мотива починилаца злочина, али и у превенцији криминала, рецимо, праћењем језика на друштвеним мрежама могу да се уоче потенцијалне претње.

Случајеви у којима је сарадња лингвисте и психолога неопходна

Криминалистичко профилисање представља истражни алат који може да повеже починиоце са злочинима анализом њиховог понашања, али и кроз писани или говорни језик починилаца у датом контексту. Језички трагови могу да пруже истражитељима вредне информације о мотивима, личности и карактеристикама починиоца, као и што понашање починиоца на месту злочина и интеракција са жртвама могу да помогну у откривању мотива за чињење злочина.

У ту сврху лингвисти и психолози баве се проучавањем односа између језичког понашања и психолошких процеса говорника или аутора који леже у основи тог понашања. Научна дисциплина која обухвата методе и средства претходно наведених наука назива се **психолингвистика**.

Задаци форензичке психолингвистике

У чланку који су написали агенткиња ФБИ-ја Шерон Смит и у овој рубрици много помињани професор лингвистике Роџер Шај¹ наведено је да је форензичка психолингвистика примена психолингвистичких метода на правне случајеве, било кривичне било грађанске. То је релативно нова област која спаја искуство истражитеља са научним знањима психологије и лингвистике, укључујући

трауматског стресног поремећаја. Психолог је након разговора и тестирања утврдила да су изјаве детета аутентичне, да оно искрено изражава осећање стида, узнемирености и анксиозности због сусрета са оцем, као и да би наставак контакта са оцем био штетан по његов емоционални и психофизички развој. На основу тих налаза нижестепени судови су правилно одлучили да тужени буде потпуно лишен родитељског права, јер заштита детета и његово право на безбедну и стабилну породичну средину имају предност, док евентуалне будуће позитивне промене у понашању оца могу касније да буду разматране за могуће враћање родитељског права.

Судови су, на основу стручних налаза, проценили да је најбољи интерес детета да оно буде под искључивом заштитом мајке, док будуће промене у понашању оца могу да се размотре само у законски предвиђеном поступку за могуће враћање родитељског права.

2. Врховни касациони суд разматрао је захтев за заштиту законитости браниоца окривљених који су правоснажно осуђени због неовлашћене производње и промета опојних дрога, а један од њих и због недозвољеног држања оружја и експлозивних материја. Првостепеним поступком Вишег суда у Смедереву и апелацијом у Београду оба окривљена осуђена су на затворске казне, новчане казне и меру одузимања предмета, при чему су трошкови поступка пали на терет окривљених.

Главни део захтева браниоца односио се на тврдњу да је пресуда донета без ваљаних доказа јер се наводно ослањала на признање саокривљеног АА, који је, према браниоцу, био у алкохолисаном стању и корисник дроге, па његова изјава није могла да буде доказ. Бранилац је такође указао на то да у конкретном случају није пронађен новац од промета дроге, да на кесицама са кокаином нису пронађени биолошки трагови, као и да **психолог – вештак који је анализирао доказни материјал – није потврдио постојање шифроване комуникације између окривљених, што је било један од аргумената одбране.**

Суд је утврдио да су изведени докази, укључујући записнике саслушања и главног претреса, спроведени у складу са законом и да

је психолошка анализа потврдила да шифроване комуникације није било, чиме је један од спорних наводних доказа одбране постао неоснован. Суд је такође оценио да бранилац у суштини оспорава чињенично стање, а не законитост поступка, па захтев за заштиту законитости није могао да буде усвојен.

Значај психоллингвистике за развој форензичких испитивања

Случајеви из праксе јасно показују да психоллингвистика представља незаменљиви инструмент у савременој форензичкој пракси. Анализа језичких образаца, стилских обележја и когнитивних показатеља омогућава идентификацију аутора текста, процену веродостојности изјава и разоткривање могућих фалсификата. У случајевима као што су спорне изјаве окривљених или наводна „шифрована комуникација“ стручно мишљење психолога и лингвисте омогућава суду да донесе одлуке засноване на објективним доказима, а не само на личним изјавама учесника поступка. Психоллингвистичка експертиза доприноси прецизнијем разумевању мотива и когнитивних стратегија особа које учествују у кривичним делима, што унапређује тачност, поузданост и законитост форензичких испитивања. Стога интеграција психоллингвистике у криминалистичку праксу није само научна иновација већ и практичан инструмент који ојачава систем правосуђа, смањује ризик од неправедних осуда и омогућава ефикасније расветљавање сложених случајева.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

¹ Чланак се налази на линку: <http://diogenesllc.com/statementlinguistics.pdf>.

² Чланак се налази на <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9069665/#section16-17456916211004899>

³ <https://www.vrh.sud.rs/sr-lat/rev-37122022-31411>

Прејлед пројиса...

ИЗДАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

БЕЗБЕДНОСТ ХРАНЕ

- Правилник о изменама Правилника о максималним концентрацијама одређених контаминаната у храни („Сл. гласник РС” бр. 61/2025 од 10. 7. 2025)
- Правилник о измени Правилника о прехранбеним и здравственим изјавама које се наводе на декларацији хране („Сл. гласник РС” бр. 62/2025 од 11. 7. 2025)
- Уредба о изменама и допуни Уредбе о додатним захтевима за стављање на тржиште производа који садрже палмино уље, палмину маст, односно друга биљна уља и масти („Сл. гласник РС” бр. 66/2025 од 25. 7. 2025)

ЕНЕРГЕТИКА

- Уредба о допунама Уредбе о условима испоруке и снабдевања електричном енергијом („Сл. гласник РС” бр. 58/2025 од 3. 7. 2025)
- Правилник о измени Правилника о техничким и другим захтевима за чврста горива из дрвне биомасе која се стављају на тржиште Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 61/2025 од 10. 7. 2025)
- Правилник о захтевима еко-дизајна за вентилационе јединице („Сл. гласник РС” бр. 62/2025 од 11. 7. 2025)
- Уредба о ограничењу висине цена деривата нафте („Сл. гласник РС” бр. 64/2025 од 18. 7. 2025)
- Уредба о успостављању смерница за рад међусобно повезаних система за пренос електричне енергије („Сл. гласник РС” бр. 65/2025 од 21. 7. 2025)
- Правилник о захтевима еко-дизајна за спољна напајања („Сл. гласник РС” бр. 65/2025 од 21. 7. 2025)

■ Уредба о измени Уредбе о условима испоруке и снабдевања електричном енергијом („Сл. гласник РС” бр. 67/2025 од 31. 7. 2025)

■ Правилник о обрачуна просечне veleпродајне цене деривата нафте EVRO DIZEL и EVRO PREMIJUM BMB 95 („Сл. гласник РС” бр. 67/2025 од 31. 7. 2025)

■ Уредба о успостављању смерница за балансу електричну енергију („Сл. гласник РС” бр. 74/2025 од 21. 8. 2025)

■ Одлука о измени Методологије за одређивање цене приступа систему за дистрибуцију електричне енергије („Сл. гласник РС” бр. 74/2025 од 21. 8. 2025)

■ Одлука о изменама Методологије за одређивање цене електричне енергије за гарантовано снабдевање („Сл. гласник РС” бр. 74/2025 од 21. 8. 2025)

КОНТРОЛА ОПАСНОСТИ ОД ВЕЛИКИХ УДЕСА КОЈИ УКЉУЧУЈУ ОПАСНЕ СУПСТАНЦЕ

■ Правилник о форми и начину вођења Регистра комплекса („Сл. гласник РС” бр. 62/2025 од 11. 7. 2025)

■ Правилник о садржини и форми обавештења о комплексима вишег реда чије активности могу изазвати велики удес са прекограничним ефектима и садржини консултације са надлежним органом суседне државе („Сл. гласник РС” бр. 62/2025 од 11. 7. 2025)

ПРИВРЕДНА ДРУШТВА У ВЛАСНИШТВУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

■ Уредба о садржини, изради, роковима и начину достављања планова и периодичних извештаја друштава капитала у власништву Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 59/2025 од 4. 7. 2025)

Прејлед пројиса...

ДРУГЕ ОБЛАСТИ

■ Статут Привредне коморе Србије („Сл. гласник РС” бр. 56/2025 од 27. 6. 2025)

■ Уредба о изменама Уредбе о специјалној и посебним јединицама полиције („Сл. гласник РС” бр. 59/2025 од 4. 7. 2025)

■ Одлука о мрежи установа студентског стандарда чији је оснивач Република Србија („Сл. гласник РС” бр. 59/2025 од 4. 7. 2025)

■ Правилник о допунама Правилника о начину и роковима вршења пописа имовине и обавеза за корисника буџетских средстава Републике Србије и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем („Сл. гласник РС” бр. 59/2025 од 4. 7. 2025)

■ Правилник о изменама и допунама Правилника о техничким нормативима безбедности гаража од пожара („Сл. гласник РС” бр. 59/2025 од 4. 7. 2025)

■ Правилник о врстама и садржини образложења квалификованих и неквалификованих трошкова и обрасцу захтева за доделу и исплату подстицајних средстава инвеститору да у Републици Србији производи аудиовизуелно дело („Сл. гласник РС” бр. 62/2025 од 11. 7. 2025)

■ Уредба о изменама Уредбе о оцењивању професионалних војних лица („Сл. гласник РС” бр. 64/2025 од 18. 7. 2025)

■ Наредба о мерама поступања у циљу уништавања и спречавања даљег ширења унете алохтоне дивље врсте *Heracleum sosnowskyi* („Сл. гласник РС” бр. 64/2025 од 18. 7. 2025)

■ Споразум о попусту на Тарифу накнада које Сокој наплаћује по основу јавног саопштавања музичких дела путем биоскопских пројекција („Сл. гласник РС” бр. 64/2025 од 18. 7. 2025)

■ Уредба о допуни Уредбе о планирању и врсти роба и услуга за које се спроводе централизоване јавне набавке („Сл. гласник РС” бр. 66/2025 од 25. 7. 2025)

■ Одлука о висини минималне цене рада („Сл. гласник РС” бр. 67/2025 од 31. 7. 2025)

■ Правилник о измени Правилника о раду тела за вансудско решавање потрошачких спорова („Сл. гласник РС” бр. 68/2025 од 1. 8. 2025)

■ Уредба о изменама Уредбе о утврђивању Програма управљања водама у 2025. години („Сл. гласник РС” бр. 70/2025 од 8. 8. 2025)

■ Уредба о утврђивању Општег плана за одбрану од поплава („Сл. гласник РС” бр. 70/2025 од 8. 8. 2025)

■ Одлука о условима за доделу материјалне помоћи осуђенима пред Међународним трибуналом за кривично гоњење лица одговорних за тешка кршења међународног хуманитарног права почињена на територији бивше Југославије од 1991. године и Механизмом за међународне кривичне трибунале и члановима њихових породица („Сл. гласник РС” бр. 70/2025 од 8. 8. 2025)

■ Правилник о списку шумског дрвећа чији се репродуктивни материјал производи и користи за потребе подизања и вештачког обнављања шума („Сл. гласник РС” бр. 70/2025 од 8. 8. 2025)

■ Правилник о изменама Правилника о стручном испиту за посреднике у промету и закупу непокретности („Сл. гласник РС” бр. 70/2025 од 8. 8. 2025)

■ Правилник о измени Правилника о стицању истраживачких и научних звања („Сл. гласник РС” бр. 70/2025 од 8. 8. 2025)

■ Наредба о изменама и допунама Наредбе о предузимању мера за спречавање уношења различите болести слинавка и шап – Foot and mouth disease у Републику Србију („Сл. гласник РС” бр. 71/2025 од 14. 8. 2025)

■ Правилник о условима и начину обављања поштанских услуга („Сл. гласник РС” бр. 71/2025 од 14. 8. 2025)

... донећих између два броја

Календар важења њравних акаџа

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

Пропис	„Сл. гласник РС” број	Датум примене
Одлука о измени Одлуке о начину распоређивања утврђеног максималног броја деташираних радника на послодавце са територије Републике Србије	25/2023	члан 1. став 1. тачка 2) примењује се од 1. 10. 2025.
Правилник о дозволама контролора летења, центрима за обуку и ваздухопловно-медицинским центрима	15/2025	примењује се од 1. 10. 2025.
Одлука о ближим условима и начину давања сагласности за оснивање или стицање подређеног друштва банке	41/2025	примењује се од 1. 10. 2025.
Одлука о изменама и допунама Одлуке о адекватности капитала банке	41/2025	примењује се од 1. 10. 2025.
Закон о Централној евиденцији стварних власника	19/2025, 51/2025, 60/2025	примењује се од 1. 10. 2025.
Одлука о ближим условима и начину вршења контроле банака и посебне ревизије банке	51/2025	примењује се од 1. 10. 2025.
Одлука о минималном захтеву за капиталом и подобним обавезама банке	51/2025	примењује се од 1. 10. 2025.
Одлука о ближим условима отписа и конверзије елемената капитала и подобних обавеза банке	51/2025	примењује се од 1. 10. 2025.
Одлука о извештавању за потребе планирања реструктурирања банке и банкарске групе	51/2025	примењује се од 1. 10. 2025.
Одлука о ближим условима и начину вршења независне процене вредности имовине и обавеза банке пре и након спровођења поступка реструктурирања	51/2025	примењује се од 1. 10. 2025.
Одлука о начину и условима идентификације и праћења ризика усклађености пословања банке и управљања тим ризиком	51/2025	примењује се од 1. 10. 2025.
Одлука о изменама и допунама Одлуке о спровођењу одредаба Закона о банкама које се односе на давање прелиминарног одобрења, дозволе за рад банке и појединих сагласности и одобрења Народне банке Србије	51/2025	примењује се од 1. 10. 2025.

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Пословни саветник – штампани часопис:
САВЕТОДАВНИ ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

